

Jevgeni Babuškin
Juri Buida *Alisa*
Ganijeva *Boris* Jekimov
Aleksandr Kabakov
Maija Kutšerskaja
Vladimir Makanin *Anna*
Matvejeva *Vladislav*
Otrošenko *Roman*
Sentšin *Olga* Slavnikova
Aleksandr Snegirjov
Mihail Šiškin *Tatjana*
Tolstaja *Mihail* Bulgakov

VENÄLÄISIÄ NOVELLEJA

Toisaalta,
kaikkea voi sattua

Toisaalta,

kaikkeaa voi sattua

VENÄLÄISIÄ NOVELLEJA

Suomentaneet Martti Anhava ja Vappu Orlov

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

SUOMENNnetTU VENÄJÄNKIELISISTÄ ALKUTEKSTEISTÄ

- Михаил Булгаков: »Записки на манжетах» (Mihail Bulgakov: Zapiski na manžetah)
Владимир Маканин: »Кавказский пленный» (Vladimir Makanin: Kavkazski plennyi)
Юрий Буйда: »Михель» (Juri Buida: Mihel)
Ольга Славникова: »Сестры Черепановы» (Olga Slavnikova: Sjostry Tšerepanovy)
Майя Кучерская: »Кукуша» (Maija Kutšerskaja: Kukuša)
Александр Кабаков: »Превышение» (Aleksandr Kabakov: Prevyšenie)
Роман Сенчин: »Хоккей с мячом» (Roman Sentšin: Hokkei s mjačšom)
Александр Снегирев: »Двухсотграммовый» (Aleksandr Snegirjov: Dvuhsotgrammovyi)
Алиса Ганиева: »Падение» (Alisa Ganijeva: Padenie)
Анна Матвеева: »Подожди, я умру – и приду» (Anna Matvejeva: Podoždi, ja umru – i pridu)
Борис Екимов: »До самого снега» (Boris Jekimov: Do samogo snega)
Владислав Отрошенко: »Двор прадеда Гриши» (Vladislav Otrošenko: Dvor pradede Griši)
Евгений Бабушкин: сказки »Зимняя сказка», »Антон», »Блины», »Атомы состоят из ангелов»
(Jevgeni Babuškin, neljä satua: Zimnjaja skazka, Anton, Bliny, Atomy sostoijat iz angelov)
Татьяна Толстая: »Вроде флирта», »Дым и тень» (Tatjana Tolstaja: Vrode flirta ja Dym i ten)
Михаил Шишкин: »Спасенный язык» (Mihail Šiškin: Spasjonnyi jazyk)

Novellien suomentamiseen on saatu tukea Venäjän federaation lehdistö- ja joukkotiedotusvirastolta.

WSOY:n omien kirjailijoiden Mihail Šiškinin, Mihail Bulgakovin ja Tatjana Tolstajan suomennokset on maksanut WSOY.

Esipuheen © Valeria Pustovaja

Novellien © tekijät

Suomennosten © WSOY ja

Martti Anhava (Bulgakov, Buida, Kutšerskaja, Kabakov, Sentšin, Snegirjov ja Otrošenko)

Vappu Orlov (Esipuhe, Makanin, Slavnikova, Ganijeva,

Matvejeva, Jekimov, Babuškin, Tolstaja ja Šiškin)

ISBN 978-951-0-41479-8

Painettu EU:ssa

Sisällys

LUKIJALLE

Valeria Pustovaja

Venäläisen kertomuksen salaisuudet 11

Mihail Bulgakov

Mansetteihin merkittyä 21

Vladimir Makanin

Kaukasialainen vanki 91

Juri Buida

Mihel 147

Olga Slavnikova

Tšerepanovin sisarukset 161

Maija Kutšerskaja

Käkönen 195

Aleksandr Kabakov

Ylinopeutta 221

Roman Sentsin

Jääpalloa 235

Aleksandr Snegirjov

Parisataagrammainen 269

Alisa Ganijeva

Putoaminen 285

Anna Matvejeva

Oota, mä kuolen ja tulen sitten 297

Boris Jekimov

Lumentuloon asti 315

Vladislav Otrošenko

Ukkovaari Grišan talo 327

Jevgeni Babuškin

Talvisatu 347

Satu Antonista 353

Satu letuista 359

Atomit koostuvat enkeleistä 365

Tatjana Tolstaja
Seurustelua 371
Savu ja varjo 377

Mihail Šiškin
Pelastunut kieli 409

Hyvä lukija,

Ulkomaalaisten – kenties myös venäläisten – silmin me suomalaiset kuulumme näyttäytyvän itäisen ja läntisen kulttuuripiirin murtovedessä uiskentelevana omapäisenä kansana. Kun meidän omaa mielipidetämme kysytään, taidamme enemmän samaistua sliipattuun läntiseen (kilpa)kumppaniimme Ruotsiin kuin melankoliassaan tuttuun ja arvaamattomuudessaan pelottavaan itäiseen naapuriimme.

Sama dualismi pätee myös meidän kirjallisiin intohimoihimme. Ahmimme Kanarian-lomillamme ja arkisilla bussimatkoillamme ruotsalaisia dekkareita kuin irtokarkkeja, mutta tosipaikan tullen turvaudumme omiin suuriin tarinoihimme, jotka päätöksessään, absurdissa huumorissaan ja raskaissa teemoissaan eivät ole laisinkaan kaukana venäläisen tarinankerronnan perinteestä.

Kimmoke venäläisten nykynovellien kokoelman julkaisemiseen juuri nyt on se, että Venäjä on

vuoden 2015 Helsingin kirjamesseujen teemamaa. Tässä kokoelmassa on aiemmin suomentamattomia tarinoita viideltätoista eri kirjailijalta, joista kolme – Mihail Šiškin, Mihail Bulgakov ja Tatjana Tolstaja – ovat WSOY:n kirjailijoita. Loput kaksitoista tekijää olemme valinneet yhteistyössä Venäjän federaation lehdistö- ja joukkotiedotusviraston kanssa. Näiden kahdentoista kirjailijan suomentamiseen olemme myös saaneet virastolta käännostukea.

Eriytinen kiitos hankkeen kärsivällisestä ja asiantuntevasta edistämisestä kuuluu Venäjän Helsingin-suurlähetystön 1. lähetystösihteerille Irina Beljajevalle. Kokoelman tarinoiden valitsemisessa korvaamatonta apua ovat puolestaan antaneet suomentajat Martti Anhava ja Vappu Orlov, kirjallisuudentutkija Tintti Klapuri sekä kustannustoimittaja Alice Martin.

Säpsähdyttäviä, absurdeja, huvittavia, melankolisia ja epämääräisen tutun tuntuisia lukuhetkiä toivottaen,

Henrikki Timgren

Kustantaja

Suomennettu kaunokirjallisuus

WSOY

Venäläisen kertomuksen salaisuudet

VENÄLÄINEN kertomus on salaisuuksien taidetta.

Venäläiset eivät itse mielellään puhu siitä.

Ja Tolstoin ja Dostojevskin kotimaassa tärkeimmät kirjallisuuspalkinnot jaetaan entiseen tapaan historiallisille romaaneille, psykologisille romaaneille, romaani-epoksille.

Venäläinen kirjallisuus avautuu Tolstoin ja Dostojevskin avulla, kukapa sitä kiistäisi. Ne ovat vain kovin isoja avaimia. Ne käyvät jykeviin lukkoihin, jotka suojaavat kansan historiallisen muistin aittoja. Sellaisen kirjan avaaminen vaatii ponnistusta. Sisällä on aluksi ahdasta ja pimeää venäläisen maailman lukuisien tuntemattomien pikkuseikkojen tähden, mutta sitten tulee yhä väljempää, yhä avarampaa. Aitta laajenee kirkoksi, kirkko avaa ovensa pellolle, pelto kuvastuu taivaaseen, ja taivas on luja kuin sen ison vanhan kirjan kansi, johon lukija on jo ennättänyt

hukkua, unohtua keskelle kerrontaa, ilmeisesti yhtä ääretöntä kuin maailma, jonka venäläinen kirjailija on yrittänyt mahduttaa romaaniin likipitäen kokonaan.

Aivan eri asia on Tšehovin pikku avain, tuon venäläisen kertomuksen mestarin, joka kotimaansa ulkopuolella tosin tunnetaan paremmin näytelmistään. Se on salainen avain ja sopii kätkettyyn lippaaseen, jonka pohjalla vieriskelee jotain henkilökohtaista, juuri sinulle tarkoitettua. Sellaista, että kun vain otat sen käsiisi, kääntelet sitä, koko sinun elämäsi kiittää silmiesi editse, ja esi-isiesi elämä täällä maan päällä, ja kaiken elävän kohtalo kirkastuu sinulle hetken ajaksi.

Kertomus on elämän pikaisen ymmärtämisen taitoa.

Sanotaan sama toisin. Jos venäläinen romaani on kosmos, kuva maailmasta kaikessa täyteydessään ja harmoniassaan, niin kertomus on avaruudessa ilmevä fantastinen poikkeama, joka kiepauttaa lukijan saman tien ympäri, puristaa kunnes hengitys salpaantuu, ja päästää äkkiä irti. Heittää pois. Kertomukset siirtävät meidät toisaalle, pakottavat meidät tuntemaan itsemme aivan toisiksi, ikään kuin olisimme päätyneet maailmankaikkeudessa toiseen paikkaan.

Kumma kyllä, itse kertomuksissa ei silti välttämättä tapahdu mitään. Venäläinen kertomus ja eurooppalainen novelli kuuluvat eri kirjallisuustraditioihin.

Novelli on tarina siitä mitä on tapahtunut.

Kertomus on tarina siitä mitä olisi voinut tapahtua, mitä yleensä tapahtuu mutta nyt ei tapahtunutkaan, ja ennen kaikkea siitä mitä tämän tapahtumattomuuden johdosta on tullut mieleen.

Novelli jättää tunteen, että tapahtunut on kerta kaikkiaan korjaamattomissa.

Kertomus saa meidät tyytymään siihen mitä tapahtuu aina ja tulee siis myös tapahtumaan vastakin.

Novelli on Raamatun Loot, joka pakenee Sodomasta taakseen katsovan vaimon kanssa.

Kertomus on Raamatun Saarnaaja, jolla on tieto kaikesta ja joka ei siksi ihmettele mitään.

Nykyvenäläiset kirjailijat seuraavat näitä molempia traditioita, ja teidän käsissänne olevassa kirjassa on yhtä hyvin vauhdikkaita kertomuksia, jotka tekevät kipeää tai ilahduttavat, kuin myös hitaaseen lukemiseen sopivia tarinoita, jotka tuovat mukanaan rauhallista elämäntuntemusta.

Tarinoiden kertojina ovat johtavat venäläiskirjailijat, niin arvossa pidetyt, joita on käännetty runsaasti vieraille kielille, kuin myös aivan nuoret, jotka ovat vasta äskettäin herättäneet kriitikkojen ja lukijoiden huomion.

He kertovat niitä teille istuen pienessä piirissä, niin kuin entisinä aikoina, jolloin ei ollut kirjallisuut-

ta vaan tarinat kulkivat suusta suuhun, ne painettiin muistiin ja kerrottiin edelleen lapsille.

Lukiessanne tätä kirjaa te tunnette, miten nykyaikainen kirjallisuus lähenee historian hämärää. Näissä nykyaikaisissa kertomuksissa esiintyvät venäläisen elämän toistuvat henkilöhahmot: rohkeat mestarit, huolettomat kulkurit, salaiset ihmeidentekijät, hiljaiset vanhurskaat, katuvaat synnintekijät, tuhoon tuomitut kaunottaret, nokkelat naapurit, pikkuvanhat lapset. Huomattavaa on, että nämä kansalliset ominaispiirteet tulevat esiin täysin nykyaikaisissa henkilöhahmoissa: liikemiesissä ja työttömissä, klubien bailaajissa ja maaseudun väessä, toimistovirkailijoissa ja leppoistajissa.

Astumme venäläisten tarinoiden virtaan 1990-luvun murrosaikana, jolloin uutta todellisuutta, neuvosto-Venäjällä kasvaneille ihmisille käsittämätöntä, alettiin vasta hahmottaa suuren kirjallisuustradition yhteydessä. Venäläisen kirjallisuuden elävän klassikon **Vladimir Makaninin** kertomus on päivänpolttava kannanotto Tšetšenian sotaan ja samalla kertaa pohdiskelua Dostojevskin kuuluisimman lausuman »kauneus pelastaa maailman» ympärillä.

Venäläisessä kertomuksessa vaihtelevat yhteiskuntakritiikki ja vertauskuvallisuus. Nykyajan venäläinen

henkilöhahmo joutuu nöyrytymään venäläiselle yhteiskunnalle vaikeina aikoina, mutta osoittaakin sitten pystyvänsä nousemaan sekä olosuhteiden että itsensä yläpuolelle.

Venäläisessä proosassa hyvän ja pahan probleema esiintyy monitahoisena: rikokseen lankeamaisillaan oleva roisto löytää voimia uudestisyntymään ja nuh-teeton ihminen puolestaan peilailee jatkuvasti itseään kansallisen murheen syvyyksistä epäillen oikeuttaan rauhaan ja hyvinvointiin. Sen vuoksi vanhurskas ei ole täysin varma pelastuksestaan eikä synnintekijä ole lopullisesti hukassa. Tiivistynyt yhteiskunnallinen paha »Venäjän García Márquezin» **Juri Buidan** luomassa Tšudovon kaupungissa luo vaikutelman kuin oltaisiin nurinkurisessa Eedenissä, maallisten ja syntisten ilojen puutarhassa. Hänen kertomuksensa raamatulliset viittaukset ovat ilmiselviä. Mutta, niin kuin venäläisessä proosassa usein käy, langenneen Aadamin pelastavat itsekieltämys ja uhrautuvuus.

Kirjailijat etsivät kohtalon käännettä, jonka avulla hukkaan joutunut henkilö saisi takaisin ihmisarvon ja hengen voiman. Venäjän Booker-palkinnon voittajan, metaforisen proosan mestarin **Olga Slavnikovan** kertomus osoittaa, miten elvyttämällä historiallinen muisti ja sukuperintö voidaan hylätylle venäläiselle kylälle antaa mahdollisuus uuteen tulevaisuuteen.

Venäläistä sankaria ohjaa sydän. Vastoin järjen perusteluja, perheen vakiintunutta elämäntapaa ja kauan sitten omaksuttuja käsityksiä siitä, mikä on hyvää ja mikä pahaa, ortodoksisen kirjailijan **Maija Kutserskajan** sankaritar ottaa sydämensä valituksi nuoruudenystävän, joka näyttää omaksuneen paheksuttavan elämäntavan. Rakkautta pystyy vastustamaan vain hurja mielikuvituksen energia, jonka avulla kuuluisan venäläiskirjailijan **Tatjana Tolstajan** sankaritar onnistuu tekemään lopun intohimostaan amerikkalaiskahvilan pöydästä nousematta. Venäläiset ajattelevat mielellään itsestään liikoja, suurentelevat tekojensa vakavuutta, mutta Tolstajan mainiossa kuvitelmassa sielu onnistuu todellakin vapautumaan sairaalloisesta kiintymyksestä.

Pyrkimys kaikesta sydämestä kohti sitä mikä tuntuu oikealta ja aidolta, repäisten rikki arjen totunnaisuuden, paeten jokapäiväistä elämää niin kauas kuin silmä kantaa – tämä on venäläisen kirjallisuuden perinteinen motiivi, joka juontuu venäläisen pyhiinvaelluksen ikivanhasta traditiosta, siitä että luovuttiin porvarillisesta hyvinvoinnista ja lähdettiin vaelukselle etsimään Jumalan läheisyyttä. Tämä kuvastuu sekä johtavan venäläisen kirjailijan **Aleksandr Kabakovin** että moderneista realisteista kaikkein arvoitetuimman, **Roman Sentšinin**, kertomuksista. Ne

ovat vastarintaa valheelle, jota poroporvarien elämä on täynnään, niin uusien mahtavien pohattojen kuin arkojen toimistovirkailijoidenkin elämä.

Etevät nuoret kirjailijat **Aleksandr Snegirjov** ja **Alisa Ganijeva** paljastavat nykyihmisen salattuja, alitajunnassa hautuvia, unissa ja taikauskossa näyttäytyviä paheita. Provokatiivisista kertomuksistaan ja romaaneistaan tunnettu, ihmisluonnon vajavuudet ja elämän keinotekoisuuden herkästi tavoittava Snegirjov parodioi kauhunovelleja kärjistäen ja murska-
ten tarinan henkilöiden ja lukijan taikauskoiset odotukset. Alisa Ganijeva, yksi viime vuosien kaikkein merkittävimmistä esikoiskirjailijoista, jonka novellit ja romaanit kertovat Venäjän Kaukasian nykypäivästä, osoittaa, miten yhteiskunnallisten ja uskonnollisten perinteiden mullistukset luovat nykyaikaisessa dagestanilaiskylässä edellytykset todelliseen trilleriin.

»Kansallinen bestseller» -kirjallisuuspalkinnon finalistiksi, nuori kirjailija **Anna Matvejeva**, kertoo mielikuvituksellisessa antiutopiakertomuksessaan maailmasta, jossa valhe vallitsee, ja toteuttaa siinä tavallisen venäläisen hartaimman haaveen: saada elää niin kuin elokuvassa ja tv-sarjassa, missä jännittävien juonenkäänteiden jälkeen onnellinen loppu on taattu.

Ihmislunnon tarkka havainnointi tuotuna esiin fantasian ja satiirin rajamailla liikkuvassa kerronnas-

sa on ominaista suosituimpiin venäläisiin klassikoihin kuuluvalla **Mihail Bulgakoville**, jota tässä kirjassa edustavat omaelämäkerralliset »Mansetteihin merkittyä» -tarinat. Neuvostovallan alkuvuosina kirjailijan osaksi tulleet kiistat, vaellukset, konfliktit ja arkipäivän hankaluudet valautuvat niissä ketjuksi loistavia mininovelleja, joka kertovat peruuttamattoman muutoksen kouriin joutuneesta Venäjästä ja sen asukkaista.

Positiivinen minäkuva liittyy venäläisillä suuriin, yleisinhimillisiin arvoihin: Jumalaan, kieleen, luontoon. Juuri kiintymys niihin saa venäläisen kirjallisen hahmon kaipaamaan niin kiihkeästi vapautta ja totuutta. Perinteisen proosan patriarkan **Boris Jekimovin** kertomukset ovat meditointia Venäjän avaran taivaan alla, joka on aina kiihdyttänyt venäläisen tunteita ja tuonut hänelle lohtua. Hienostuneen modernistin **Mihail Šiškinin** filosofinen kertomus vakuuttaa meille sanan luovaa voimaa, jonka ansiosta venäläinen mielenlaatu pysyy elossa Venäjän historian kohtalokkaista mullistuksista huolimatta.

Vaikka venäläinen kirjailija osoittaakin jatkuvasti uskonsa ihmiseen, hän havainnoi rehellisesti, miten alas ihminen voi vajota. Venäläinen yhteiskunta, joka on useita kertoja käynyt läpi valtiojärjestyksen ja kansallisten arvojen radikaalin muutoksen, on tällä hetkellä erityisen taipuvainen etsimään vakioita, joihin

venäläisten elämä ja itsetunto voisivat tukeutua kaikkina aikoina.

Kootessaan nykyajan venäläisen muotokuvaa kirjailijat eivät näe hänen käytöksessään yksinomaan uusia ja ajanmukaisia piirteitä vaan myös jälkiä ikivanhoista ominaisuuksista, jotka kuvastuivat jo venäläisestä kansanperinteestä. Uusvenäläiset sadut ovat suosittu kirjallisuuden genre, joka tuo nyky-yhteiskunnan elämästä esiin kansanomaisia aiheita. Mainio kertoja **Vladislav Otrošenko** vie meidät vanhan venäläiskylän pihapiiriin, jonka asukit, ihmesatujen henkilöt, ovat eläneet koko ikänsä uskomusten ja rituaalien keskellä, joihin nykyään saa tutustua vain perinteentutkijoiden teoksissa. Nuorten kirjailijoiden palkinnot »Debyytti» ja »Matkalippu tähtiin» voittanut **Jevgeni Babuškin**, ikäluokkansa artistisin edustaja, kirjoittaa pelkistettyjä allegorioita, joissa sekoittuvat suullisen kansantarinan ja virtuoosisen tšehovilaiskertomuksen traditiot. Babuškinin henkilöille ovat ominaisia irrationaaliset teot, elämän kulun äkisti muuttavat tunteenpuuskat ja salaiset intohimot – tuloksena on tiivistelmä venäläisestä luonteesta sellaisena kuin se tunnetaan aikojen alusta meidän päiviimme asti.

Matkamme venäläisen lyhytproosan halki kulkee kautta hetkien, jotka ovat merkinneet murrosta käsi-

tyksissä kauneudesta, hyvyydestä ja ihmisestä, mutta se vie kohti ratkaisevien tekijöiden havainnointipistettä. Venäläinen kertomus paljastaa meille vielä yhden salaisuuden: minkälaisia vaaroja sitten piilee-kin jo Dostojevskin ylistämässä laveassa venäläisessä sielussa, sen syvyyksissä säilyy aina kaipuu sisäistettyyn rauhaan, hiljaiseen taivaanavarauuteen. Suunnatessaan katseensa sinne venäläinen kirjallisuuden hahmo saa aina jalkojensa alle paljon luotettavamman pohjan kuin on se, josta yleensä kamppaillaan ohuessa elämän kerroksessa taivaan ja maan välillä.

Valeria Pustovaja

Suomentanut Vappu Orlov

Mihail Bulgakov

Mansetteihin merkittyä

Ensimmäinen osa

I

Edesmenneen *Russkoje slovon* avustaja, kädessään sika-ri ja jalassaan damaskit, nappasi pöydältä sähkeen ja lukaisi sen tottuneella ammattimiehen katseellaan sekunnissa ensimmäiseltä riviltä viimeiselle.

Hänen kätensä kirjoitti koneellisesti tekstin laitaan: »Kahdelle palstalle», mutta hänen huulensa menivät yllättäen torvelle: »Ffjuu-u!»

Hän vaikenä. Sitten hän repäisi riuskasti eteensä neljännesarkin ja raapusti siihen:

Tiffisiin maileja kolmeviis ja viis
Kuka myy automobiiliin siis?

Ylös: »Pieni pakina», laitaan »Korpus», alle »Varis».

Ja äkkiä hän puhkesi mumisemaan Dickensin Jinglen tapaan:

– Jjuuri. Jjuuri...! Tiesinhän minä! Saattaa olla että joudutaan irrottamaan. No minkäpä sille! Roomassa minulla on kuusituhatta liiraa. Credito italiano. Mitä? Kuusi... Ja itse asiassa minä olen italialainen upseeri! Kyllä vain. Finita la comedia!

Ja vielä kerran vihellettyään hän työnsi lakkinsa takaraivolle ja riensi ovelle pakinan sisältävä sähkökourassaan.

– Hetkinen! minä havahduin ulvahtamaan, – hetkinen! Mikä credito? Finita?! Mitä? Katastrofi?!

Mutta hän oli kadonnut.

Aioin pinkaista perään... mutta saman tien hui taisin kädelläni, väänsin veltosti naamaani ja istuin sohvantapaiselle. Odottakaas, mikä minua nävertää? Käsittämätön credito? Touhotus? Ei, ei se... Ai niin. Pää. Särkee toista päivää. Häiritsee! Pää! Ja nyt sitten, juuri äsken kumma väristys pyyhkäisi selkärankaa pitkin. Ja tuokion kuluttua päinvastoin: kehon valtaa kuiva lämpö, kun taas otsa tuntuu epämiellyttävältä, kostealta. Ohimoissa tykyttää. Vilustunut. Kirottu helmikuun usva. Kun en sairastuisi... Kun en sairastuisi...!

Outoa kaikki, mutta puolessatoista kuukaudessa olen siis tottunut. Miten hyvältä tuntuu usvan men-tyä. Kotona. Kalliojyrkänne ja meri kultakehyksessä. Kirjoja kaapissa. Sohvanpäällinen on karkea, siihen ei mitenkään asetu mukavasti, tyynty on piukea, piu-kea... Mutta millään en tästä nousisi. Että laiskottaa-kin! Ei viitsisi kättä nostaa. Nyt jo puoli tuntia olen tässä miettinyt että pitää ojentaa se, ottaa tuoilta aspi-riinipulveri, enkä vain ojenna...

– Mišunja, mitataanpa lämpö!

– Ah, sietämätöntä...! Ei minulla mitään ole...

Herran tähden, herran tähden, herran täh-den! Kolme-kymmentäkahdeksan ja yhdeksän... ettei vain lavan- tautia, se tästä puuttuisi? No ei. Ei voi olla! Mistä?! Vaan jos lavantautia?! Mitä hyvänsä, kunhan ei nyt! Se olisi hirveää... Höpsis. Luulotautia. Olen vilustunut ja siinä kaikki. Influenssa. Nyt yötä vasten otan aspi- riinin ja aamulla nousen kuin ei mitään!

Kolmekymmentäyhdeksän ja viisi!

– Tohtori, mutta eihän tämä lavantautia ole? Eikö lavantautia? Minä luulen että se on pelkkää influens- saa? Vai mitä? Tämä usva...

– Niin niin... Usva. Hengittäkää syvään, ystävä hyvä... Syvempään... Noin...!

- Tohtori, minun pitää päästä tärkeälle asialle...
En viivy pitkään... Sopiiko?
– Hulluko te olette...!

Hellettä hohkavat jyrkänne ja meri ja sohva. Käännät tyynyn, painat siihen pääsi ja heti se on kuuma taas. Ei se mitään... vielä minä tämänkin yön tässä venyn, vaan huomenna lähden, lähden! Ja jos niikseen sattuu – autolla! Autolla! Ei pidä antaa periksi! Moko- ma influenssa... Kyllä kelpaa sairastaa. Tulkoon kuume. Menköön taju kokonaan. Maata, levätä, kunhan ei nyt, herra varjele...! Tässä pannahisen hulinassa ei ehdi lukea... Ja nyt tekee niin mieli... Mitä sitä olisi? Niin. Metsää ja vuoria. Mutta ei näitä, kirottuja kaukasialaisia. Vaan meikäläisiä, etäisiä... Melnikov-Peštšerski.¹ Lumen peittämä sivuluostari. Valo tuikkii ja sauna lämpiää... Nimenomaan metsiä ja vuoria. Puoli valtakuntaa antaisin, kun nyt pääsisin kuuman saunan lauteille... Hetkessä helpottaisi... Ja sitten alastomana kinokseen kierimään... Metsiä! Mäntymetsiä, ylväitä... Mastometsä. Pietari vihreässä kauh-

---

1 Pavel Melnikov (kirjailijanimeltään Andrei Peštšerski; 1818–83) perehtyi tutkijana ja virkamiehenä Nižni-Novgorodin syrjäseutujen vanhauskoisten elämään jota kuvasi seikkaperäisesti laajoissa romaaneissaan 'Metsissä' ja 'Vuorilla' (1871–81).

tanassaan hakkasi mastometsän. Sikäli että... Mikä oiva, vankka, valtiollinen ilmaus – si-kä-li et-tä! Metsiä, kuruja, neulasmattoja, valkea sivuluostari. Ja nunnien kuoro laulaa pehmeästi ja sointuisasti:

Voittoisalle sotajoukkojen johtajalle...

Oi ei! Mitkä nunnat! Ei mitään nunnia siellä! Mistä sinne nunnia? Mustia, valkeita, hentoja, Vasnetsovin tyylisiä...?

– Larissa Leontjevna, missä ovat nun-nat?!

– ... Hourii... hourii... miesparka...!

– Ei sinne päinkään. Ei tulisi mieleenkään houreilla. Nunnia! No mitä, ette muista, mikä on? No, antakaa minulle kirja. Siitä, siitä, kolmannelta hyllyltä. Melnikov-Peštšerski...

– Mišunja, ei saa lukea...!

– Että mitä? Miksei saa? Kun minähän nousen tästä heti huomenna! Menen Petroville. Te ette ymmärrä. Minä joudun heitteille! Heitteille!

– No hyvä on, hyvä on, nouskaa! Tuossa on kirja.

Ihana kirja. Tuoksukin vanha, tuttu. Mutta rivit ovat alkaneet hyppiä, hyppiä, koukeroida. Muistin. Siellä sivuluostarissa tehtiin väärennettyjä seteleitä, Romanovien aikaisia. Oi tätä minun muistiani! Ei nunnia vaan ruplia.

Yllätyksiä Venäjältä

Kalasammio, jääpallokenttä,
tulevaisuuden museo
ja **pontikalla** käyvä **veturi**.
Kylä, **kaupunki**, sotakenttä,
ja ennen kaikkea **kirjallisuus**.
Viidentoista kirjailijan
näkökulma **Venäjään**.

